

Bekämpning av rapsbaggar i vårraps

L13-8015

- En effektiv resistensstrategi mot rapsbaggar är nu möjlig tack vare att flera preparat med olika verkningsmekanismer nu finns på marknaden.
- Det finns en del skillnader mellan preparaten, i effekt, hur snabbt effekten av bekämpningen märks och hur god långtidseffekt som finns.
- Pyretroider ger sämst effekt i försöken med undantag av Mavrik som fortfarande fungerar bra i försöken.

Pyretroidresistenta rapsbaggar dök upp i Östergötland för över 10 år sedan. Resistensproblemen har spritt sig över åren och finns nu i stora delar av odlingsområdet. För att hitta lämpliga alternativ till pyretroider har ett flertal preparat testats sedan resistensproblemen uppmärksammades. I år genomfördes fyra försök i serien L13-8015 i Mellansverige, ett i Svea, ett i FiV och två i ÖSFs område. Försöken finansieras i samarbete mellan regionen och de företag som representerar de testade preparaten.

FÖRSÖKSPLAN

De preparat som ingick i försöket förutom de två välkända pyretroiderna Karate och Mavrik, var Avaunt, Biscaya, Plenum och Raptol. I ledet med Raptol användes dubbelt så mycket vatten (400 l/ha) som för övriga behandlingar.

Avaunt är en annan formulering av Steward som tidigare varit med i serien. Preparatet är ännu inte registrerat i Sverige. Avaunt, Biscaya och Plenum har alla aktiva substanser med olika verkningsätt som också skiljer sig från pyretroidernas verknings-

ingsätt. Raptol har däremot samma verkningsätt som pyretroiderna eftersom det innehåller naturliga pyretriner.

Försöken behandlades bara en gång med insekticid och därefter görs avläsningar av antalet baggar på plantorna vid flera tidpunkter. Ingen skörd mättes. Vid behandlingstillfället fanns mellan 1,1 och 1,8 baggar/planta på försöksplatserna.

RESULTAT

Resultaten stämmer relativt väl med tidigare års erfarenheter. En dag efter behandlingen varierade bekämpningseffekten mellan drygt 40 % och 90 %. Vid den tidpunkten hade Mavrik och Plenum högst effekt. De har också god långtidseffekt. På en del håll har man börjat misstänka att rapsbagarna blivit resistenta mot Mavrik, men det är inget som syns i dessa försök.

Biscaya och Avaunt har lite lägre effekt efter en dag, vilket troligen beror på verkningsättet. Bagarna dör inte omedelbart, utan finns kvar på plantorna upp till ett par dagar efter behandlingen. De slutar dock att äta direkt efter behandlingen, så de orsakar ingen skada på plantorna trots att de finns kvar där. Det gäller alltså att ha lite "is i magen" efter behandling med dessa preparat och avvakta bekämpningseffekten. Vid andra graderingstidpunkten är också dessa preparat i nivå med Mavrik och Plenum. Avaunt har dessutom en mycket bra långtidseffekt. Biscaya däremot ser ut att tappa effekt, speciellt vid den sista graderingstidpunkten efter 9 dagar. Detta var genomgående mönster i tre av försöken. I försöket på Brunnby var effekten av Biscaya däremot betydligt bättre. Även i försöken i fjol kunde man se samma tendens till sviktande långtidseffekt av Biscaya.

Karate har en måttlig effekt efter en dag och sedan sjunker effekten ytterligare. Detta är ett ganska förväntat resultat i område med resistent rapsbaggar. Raptol med samma verkningsmekanism som Karate har ungefär samma effekt som Karate en dag efter behandlingen men långtidseffekten är betydligt sämre än resterande produkter. Förklaringen till detta att de naturliga pyretrinerna som produkten består av, bryts ner och inaktiveras mycket fortare än övriga produkter. I förra årets försök uppvisade Raptol oväntat goda effekter och relativt god långtidseffekt. Dosen som användes då var sex gånger högre än normaldosen som användes i år, vilket troligen är förklaringen till de goda effekterna i föl.

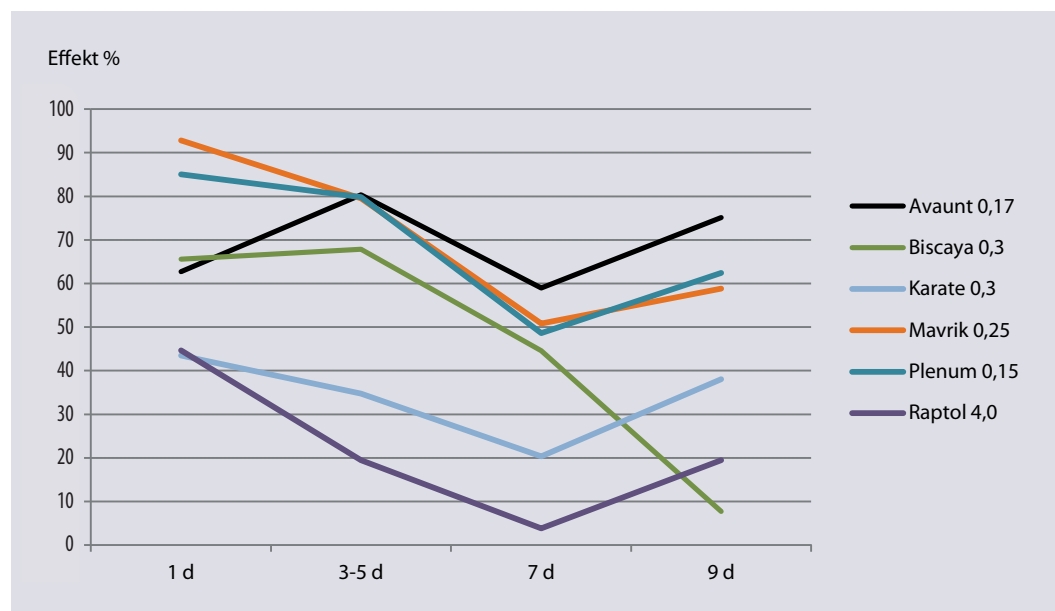
VIKTIGT MED RESISTENSSTRATEGI

Tillgången på produkter med olika verkningsätt mot rapsbaggar har förbättrats under de senaste åren. Nu finns fyra olika verkningsätt/preparatgrupper att välja mellan. Pyretroider (Karate, Mavrik mfl), neo-

nicotinoider (Biscaya, Mospilan), indoxacarb (Steward, Avaunt) och pymetrozin (Plenum).

Pyretroiderna, med undantag av Mavrik, fungerar dåligt i stora delar av odlingsområdet och bör därför inte användas om man vet att det finns pyretroidresistent rapsbaggar i området. Även Mavrik bör användas med viss försiktighet. Det samma gäller egentligen även för övriga preparat eftersom överutnyttjande av en viss produkt eller grupp relativt snabbt kan leda till resistensproblem även för detta verkningsätt.

För att undvika resistensproblem bör först och främst bekämpningströsklarna hållas. Bekämpa alltså inte för tidigt. Bekämpa heller inte för sent, när blomningen börjat. Då finns stor risk att skada olika nyttodjur som hjälper till att begränsa antalet rapsbaggar. Bekämpar man flera gånger bör man växla mellan preparat med olika verkningsätt. Om dessa regler följs, finns goda förutsättningar för att vi ska kunna ha effektiva preparat mot rapsbaggar många år framöver.

Figur 1. Behandlingseffekt för olika preparat vid olika tidpunkter efter bekämpningen. Medeltal för fyra försök 2012.